

vt genua figat: ad huc h3 q̄ hūiliet: Quis-
 q̄s aut sic humiliat vt hereat in terra vent
 eius: vltra q̄ humiliet nō h3. Si enī iam vl
 tra voluerit: iā n̄ erit humiliare s̄ obuere.
 Hoc q̄ forsitan dixerint nimū humiliati su-
 mus in h̄ puluere: vltra quo humiliemur:
 nō habemus. Iā si puenit vsq̄ ad sumuz
 hūiliatio: veniat t̄ miseratio. An forte fr̄s
 eos plāgit ecclia voce ista: q̄bus illi q̄ pse-
 ban̄ psuaserūt impietate: vt illi q̄ pdurarūt
 h̄ dicāt: hūiliata ēi puluere aīa nostra: id ē
 inf̄ manus pulueris huius: inf̄ manus ipi-
 orū t̄ psequētū hūiliata est in puluere aīa
 nostra: ad h̄ vt te inuocarem: et dares
 auxiliū de tribulatiōe. Ven̄ aut noster he-
 sit in fra: id est cōsensit impietati pulueris
 huius ven̄ noster: h̄ est enī dictū hesit. Si
 enī cū diligis t̄ ardes charitate: recte dicis
 deo. Adhesit aīa mea p̄ te: t̄ mihi adhere-
 re deo bonū ē: tūc at̄ ad h̄s deo: q̄n̄ p̄sētis
 deo. Nō sine cā dcm̄ ē devētre isto q̄ adhe-
 sit i fra: nisi qz illi significat q̄ p̄secutionē n̄
 tolerātes p̄senserūt iniq̄s. Sic enī h̄serūt
 in terra. S3 q̄re dicti sūt ven̄: nisi qz carna-
 les sunt. Ut os ecclie in sanctis sit: i spūali-
 bus sit: ven̄ ecclie i carnalibus sit. Itaq̄
 os ecclie eminet: v̄ter absconditus ē tanq̄
 mollior t̄ infirmior. Hoc significat q̄dā lo-
 co scriptura: vbi q̄dam dicit se accepisse li-
 brum: t̄ liber ipse dulcis erat in ore
 meo: et amarus in ventre meo. Quid est
 hoc: nisi quia p̄cepta sūma que accipiunt
 spūales n̄ accipiūt carnales: de q̄bus gau-
 dēt spūales: tristat̄ur carnales: Liber iste
 fr̄s quid h3: Uēde oīa q̄ habes t̄ da pau-
 peribus: q̄s dulcis ē i ore ecclie: ab oībus
 spūalib̄ sc̄m̄ ē. At vero carnali cuiq̄q̄ di-
 xeris fac h̄: facili⁹ a te tristis recedit: sic ille
 diues a dño: cui dictū est: Uēde oīa q̄ ha-
 bes t̄ da paupib̄: q̄s facit qd̄ dictū est: vñ
 nisi qz liber ille dulc̄ ē in ore: t̄ i v̄tre ama-
 rus: Bedisti nescio qd̄ auri t̄ argēti: v̄tuz
 ē ad hūc articulū: vt nisi p̄das: forte aliq̄
 pctm̄ cōmittas: iuriā forte ingeras ecclie:
 blasphemare cogaris. Positus itaq̄ i an-
 gustijs: aut dāno pecunie: aut dāno iusti-
 cie: dicat̄ tibi: p̄de potius pecuniā: ne p̄das
 iusticiā. Tu aut cui nō dulcis est in ore iu-
 sticia: s̄ adhuc in illis mēbris infirmus ē: q̄
 les in v̄tre deputat ecclia: cōtristatus eli-
 gis aliq̄n̄ amittere aliq̄d de iusticia: q̄s vel
 numū de pecunia: t̄ pctis te dāno graui-
 ore: implens saccellū tuū: t̄ exinanies cor
 tuū. Fortassis q̄ de illis dixerit. H̄sit i fra
 v̄ter noster. Exurge dñe adiuua

nos. Et vere carissimi exurrerit t̄ audiuit.
 Namq̄ cū exurreret: id ē cū resurgeret et
 gentibus innotesceret: cessantib̄ p̄secutio-
 nibus etiā illi qui h̄serāt in terra: erunt sūt
 de terra: t̄ agentes penitentia: redditi sunt
 corpi christi q̄uis infirmi: q̄uis imp̄fecti:
 vt cōpleret̄ in eis. Imp̄fectū meū viderūt
 oculi tui: t̄ in libro tuo oēs scribent. Exur-
 ge dñe adiuua nos. Et redime nos p̄
 p̄ter nomē tuū. Hoc ē gratis p̄pter no-
 mē tuū: nō p̄pter meritū meū: qz tu digna-
 tus es facere: nō qz ego dign⁹ sū cui facias:
 Nā t̄ hoc ip̄m qd̄ nō sum⁹ oblitus te: t̄ nō re-
 cessit retro cor nostrū: qd̄ nō expandimus
 manus nostras ad deū alienū: nisi te adiu-
 uante vnde possemus: nisi te int̄ alloquē-
 te: t̄ exhortante: nō deserēte vñ valerem⁹.
 Ergo siue patietes in tribulationibus: siue
 gaudētes in p̄speritatib̄: redime nos: nō
 p̄pter meritū nostrū: s̄ p̄pter nomē tuum.
 ¶ Explicit Tractatus de ps̄. XLIII In-
 cipit Tractatus de ps̄. XLIII.

¶ Prefatio.

Hunc psalmū: sicut vobiscū cum
 exultatione cātāuimus: ita nobi-
 scū cū attentione cōsideretis: pe-
 to. Cātā enī de sanctis nuptijs: de sp̄so
 t̄ sponsa: de rege t̄ plebe: de saluatore t̄ de
 his qui saluādi sūt. Qui cū veste nuptiali
 venit ad nuptias: gliaz q̄rēs sp̄sī nō suā:
 nō solū libent̄ audit qd̄ solet eē etiā hoīuz
 spectacula q̄rentiū: nō facta exhibentiū: s3
 etiā mādāt cordi: qd̄ nō ibi vacet: s̄ germi-
 net: erūpat: crescat: perficiatur: assumat.
 Oportet enī nos esse quib̄ h̄ cantet filios
 chore: qd̄ h3 titulus psalmi. Erāt enī isti q̄
 dā hoīes: verūtū oīs inscriptio l̄rārū diui-
 naz aliq̄d innuit intelligentib̄: t̄ nō tantū
 auditorē: v̄z etiā cognitorē desiderat. In-
 terrogamus ergo vim hebraici verbi quid
 sit chore: t̄ sicut se interpretatiōes h̄nt oīum
 verborū in scriptura positorū: renūciat̄ no-
 bis filios chore interpretari filios calui. Qd̄
 nomē nō ad irrisiōnē accipiatis: ne inu enī
 amur in sensu puerili: q̄les pueros legimus
 in libro regnoz: insultātes heliseo sc̄o pro-
 phete: t̄ clamātes post ip̄m. Ascēde calue:
 ascēde calue. Tales enī pueros stulte gar-
 rulos: t̄ in suā p̄niciē maledicētes: excun-
 tes de silua bestie comederūt. Hoc scrip-
 tū est: t̄ vbi sit scriptum commemorauimus.
 Qui meminerunt recognoscant: qui non
 meminerunt legant: qui non legerunt cre-
 dant. Qd̄ ergo illud factum figurauit in
 futurum: non nos debet apprehendere.

Significati sūt enim i illis pueris stulti ho-
mines hñtes i grantie sensu: qñles nos non
vult eē apostolus: vbi dicit: Nolite pueri
esse sensib⁹. Et qz dñs inuitauerat nos ad
imitationē puerorū: qñ ante se paruulum
posuit ⁊ ait: Nisi qñ fuerit vt puer iste: si in-
trabit in regnū celoz: Ibi quoqz apls cau-
tus: vbi reuocat a mēte puerili: vocat rur-
sus ad imitationē puerilē. Nolite inqt pue-
ri effici mētibus: s; malicia puuli estote: vt
mentib⁹ pfecti sitis. Quē delectat imitari
puer: nō delectet imperitia: sed innocētia.
Illi vero ex imperitia insultabant scō dei
caluo: ⁊ clamabāt p⁹ eū. calue calue: s; cñ
ē vt a bestijs psumerent: ⁊ figurauerūt ho-
mines in eadē mente puerili stulte irriden-
tes quēdā caluū q̄ in caluarie loco crucifi-
xus ē. Possessi sunt q̄ tales velut a bestijs:
hoc ē a demonib⁹: a diabolo ⁊ angelis ei⁹:
q̄ opatur in filijs diffidentie. Tales pueri
erāt: q̄ añ sacratū lignū stātes caput agita-
bāt ⁊ dicebāt. Si filius dei est descēdat de
cruce. Hui⁹ nos filij sum⁹: qz filij spōsi su-
mus. Et nobis inscript⁹ ē psalm⁹ iste: cui⁹
titulus dicit. Filij chore p his qui
cōmutabūf. Quid q̄. Exponā qd sit p
his q̄ cōmutabūf: Quid q̄ dicā: Hoc oīs
mutat⁹ aq̄scit. Qui audit hec p his q̄ com-
mutabūf: videat qd erat ⁊ qd nūc sit. Et
p̄mo ipm mūdū videat cōmutatuz: nuper
adorantē idola: mō adorantē deū. nup ser-
uientē his q̄ fecit: mō ei a quo fact⁹ ē. Pro
his q̄ cōmutabūf: videte qñ dictū sit. Qdō
iā residui pagani mutata expauescunt: ⁊ q̄
nolūt mutari: vidēt repletas ecclias: tēpla
deserta: in his celebratē: ibi solitudinez.
Adirant mutata: legāt p̄dicta: aurē accō-
modēt p̄missori: credāt exhibitori. Sed ⁊
vnusqzqz nostrz frēs ex vetere hoīe i nouū
mutat⁹: ex infideli fidelis fit: ex raptore lar-
gitor: cast⁹ ex adultero: bñfic⁹ ex malefico:
Ergo cātes nobis p his q̄ cōmutabūf: ⁊ i-
cipiat describi p quē cōmutati sūt. Sequit⁹
enī p his q̄ cōmutabūf filijs chore. In i-
tellectu cāticū p dilecto. Nā dilect⁹ il-
le visus ē ⁊ a psecutorib⁹ suis: s; nō i intelle-
ctu. Si enim cognouissent: nūqz dñm glie
crucifixissent. Adhūc intellectū oculos ali-
os q̄rebat ipē cū diceret: Qui me videt: vi-
det ⁊ patrē. Sonet eū iā psalm⁹: Gaudea-
mus in nuptijs: ⁊ nos erim⁹ cū his q̄ fiunt
nuptie: q̄ inuitant ad nuptias: ⁊ ipi inuita-
ti sponsa ē. Etenī sponsa ecclia ē: sponsus
christus. Solent dici a scholasticis carmi-
na qdā: vxores ducentibus ⁊ nubentibus

q̄ vocant epithalamia. Quicqd̄ ibi cātat:
ad honorē cantat sponsi ⁊ spōse. An forte
⁊ i nuptijs istis q̄ inuitati sum⁹ thalam⁹ nō
ē: Et vnde dicit alius psalm⁹: In sole po-
suit tabernaculū suū: ⁊ ipē tanqz sponsus
pcedēs de thalamo suo. Cōiunctio nupti-
alis: verbū ⁊ caro. Huius cōiunctōis tha-
lamus vginis vter⁹. Etenī caro ipa: vbo ē
cōiuncta. vnde etiā dicit. Iā non duo sed
vna caro: Assumpta est ecclesia ex genere
humano: vt caput esset ecclesie ipsa caro
verbo cōiuncta: ⁊ ceteri credentes men-
bra eēt illius capitis. Nāz vis videre qz
venerit ad nuptias: In p̄ncipio erat vbu
⁊ verbū erat apud deū: ⁊ de⁹ erat verbum.
Gaudeat spōsa amata a deo. Quā amata:
Bū adhuc feda. Qēs enī peccauerūt ait
apls: ⁊ egēt gloria dei. Et iterū: Etenī chri-
stus p impijs mortu⁹ ē. Amata ē feda: ne
remanēt feda. Nō enī vere feda amata ē:
qz nō feditas amata ē. Nā si amaret: s; ser-
uaret. Euertit feditatē: formant pulchri-
tudinē. Ad qualē venit: ⁊ qualē fecit: Cle-
niat iā ipē in verbis ppheticis: Ecce ipse
spōsus pcedat nobis: Amem⁹ illū: aut si
inuenerimus in eo aliqd̄ fedi: nō amemus.
Ecce ipē iuenit multa feda: ⁊ amauit nos.
Si aliquid fedi inuenerim⁹ i eo si amem⁹:
qz ⁊ hoc ipm qd̄ carnez indut⁹ ē: vt de illo
etiā dicēt: Vidim⁹ eū ⁊ nō habebat speciē
neqz decorē: si cōsideres miscēdiaz q̄ factus
est ⁊ ibi pulcher est. S; iudeoz psonā ge-
rebat ppheta cū diceret: Vidim⁹ eū ⁊ nō
habebat spēs neqz decorē. Quare: Quia
nō in intellectu. Intelligētib⁹ aut ⁊ verbū
caro factū est: magna pulchritudo: Adhūc
aut absit gliari dixit vn⁹ amicoz spōsi: nisi
in cruce dñi nostri Jesu christi. Parū ē vt
nō inde erubescas nisi etiā ⁊ gloriari. Qua-
re q̄ si habuit speciē neqz decorē: Qz chri-
stus crucifix⁹: iudeis qd̄ scādala: gentib⁹
stulticia. Quare aut ⁊ in cruce habuit de-
corē: Qz qd̄ stultū ē dei: sapienti⁹ ē qz ho-
mines: ⁊ qd̄ infirmū ē dei: fortius qz hoīes.
Nobis q̄ iā credētib⁹: vbiqz spōsus pul-
cher occurrat. Pulcher de⁹ vbu apd̄ de-
um: pulcher in vtero vginis: vbi nō ami-
sit diuinitatē: ⁊ sumpsit hūanitatē. pulcher
natus infans verbū: qz ⁊ cū eēt infans: cū
sugēt: cū manib⁹ portaret: celi locuti sunt:
angeli laudes dixerunt: magos stella dire-
xit: adorat⁹ ē: i p̄sepi cibaria māfuetorum.
Pulcher q̄ i celo: pulcher i fra: pulcher in
vtero: pulcher i manib⁹ pentū: pulcher in
miraculis: pulcher in flagellis: pulcher in

uitas ad vitam: pulcher non curas mortem: pulcher deponens animam: pulcher recipiens: pulcher in ligno: pulcher in sepulchro: pulcher in celo: pulcher in intellectu. Audite canticum: neque oculos vestros a splendore pulchritudinis illius auertat carnis infirmitas. Summa et vera pulchritudo iusticia est. Ibi illum non videbis pulchrum: ubi reprehendes iniustum. Si ubique iustus: ubique decorus. Veniat ergo nobis inspiciendus oculis mentis: descriptus a quodam laudatore suo propheta. Ecce inquit.

Expositio psalmi
Eructavit cor meum verbis boni. Quis dicit: pater an propheta? Intellexerunt enim quidam patris personam dicentis: Eructavit cor meum verbum bonum: commendans nobis natiuitatem quandam ineffabilem: Ne forte putares aliquid assumptum: vnde filium generaret deus: quemadmodum homo sibi assumit aliquid vnde generet filios: coniugium scilicet sine quo plerumque procreare homo non potest. Ne igitur putares aliquo coniugio indignis deum: vnde filium generaret: eructavit inquit cor meum verbum bonum. Hodie cor tuum o homo generat psalmum: nec quirit prozere pro consilio natum ex corde tuo: edificas aliquid et illa fabrica antequam stet: stat psalmum. et inest iam quod factum est in eo pro quod factum est: et laudas fabricam nondum existentem: nondum in specie edificij: sed in plantatione psalmi: nec laudat aliquid consilium tuum: nisi aut cui indicaueris: aut qui viderit quod fecisti. Ergo si pro verbum omnia: et verbum de deo: inspicere fabricam factam pro verbum: et ex isto edificio mirare psalmum. Quale verbum est pro quod factum est celum et terra: et omnis ornatus celi: omnis fecunditas terre: diffusio maris: diffusio aeris: fulgor siderum: claritas solis et lune. Videtur hec: Transcende et hec: cogita angelos principum sedes: orationes: preces: omnia per ipsum facta sunt. Unde ista bona facta sunt: Quia eructatum est pro quod fieret verbum bonum. Ergo verbum bonum: et ipsum verbo dictum est: magister bone. Et ipsum verbum respondit. Quid me interrogas de bono? Nemo bonum nisi vnde deus: Dicitur magister bone: et dicit quod me interrogas de bono: Addidit etiam: nemo bonus nisi vnde deus. Quod ergo et ipse bonum: nisi quod deus? Non solum autem deus: sed cum patre vnde deus. Non enim dicendo: nemo bonum nisi vnde deus: discreuit se: sed vniuit. Eructavit cor meum verbum bonum. Bixerit hoc deus pater de verbo suo bono atque benefico: bono nostro per quod solum bonum vtrumque boni esse possumus. Sequitur

Dico ego opera mea regi. Adhuc pro loquitur. Si adhuc pater loquitur: queramus et hoc: quomodo sine fide vera et catholica intelligamus? Dico ego opera mea regi. Si enim pater dicit opera sua filio suo regi nostro: quod opera patris dicitur esse filio: cum omnia opera patris pro filium facta sunt. An forte dico ego opera mea regi. ipsam dico generationem filij significat. Tereor ne hoc aliquando a tardioribus non possit intelligi. Verum tamen dicam sequatur: qui potest: ne si dicto non sequatur et qui potest. Legimus in alio psalmo dictum. Semel locutus est deus. Lotus locutus est pro prophetas: totus pro apostolos: hodieque loquitur pro sanctos suos. et ait: Semel locutus est deus. Unde semel locutus est: nisi propter verbum suum. Sicut autem eructavit cor meum verbum bonum: intelleximus ibi generationem filij: veluti repetitio mihi videtur facta in consequenti sententia: ut illud quod dictum est: eructavit cor meum verbum bonum: repeteret in eo quod ait: dico. Quid est enim dico? Verbum profero: Et vnde profero deus verbum: nisi et corde suo ex intimo suo: Tu non dicis nisi quod ex corde tuo proferis: verbum tuum quod sonat et transit: alium de non proferit: et miraris quod ita dicit deus: sed dicere dei eternum est. Tu dicis aliquid modo: quod tacebas paulo ante: vel ecce nunc nondum verbum proferis. Cum autem proferre ceperis: rumpis silentium quodammodo: et generas verbum. quod ante non erat. Non sic deus genuit verbum. Dicere dei sine initio est: et sine fine: et tamen vnde verbum dicit. Bixerit alterum: si quod dixit transierit. Luzvo et a quod dicit manet: et quod dicit manet: et semel dicit et non finit et ipsum semel sine initio dicitur: nec bis dicitur: quia non transit quod semel dicitur. Hoc est ergo. Eructavit cor meum verbum bonum: quod est dico ego opera mea regi. Quare ergo opera mea dico? Quia in ipso verbo omnia opera dei. Quicquid enim facturum erat deus in creatura: iam in verbo erat: nec esset in rebus nisi esset in verbo: quomodo et in te non esset in fabrica: nisi esset in consilio. Sicut in euangelio dicit: Quod factum est in illo vita erat. Erat ergo quod factum est: si in verbo erat: et omnia opera dei ibi erant: et opera nondum erant. Sed verbum erat: et verbum hoc erat deus: et apud deum erat: et filius dei erat: et cum patre vnde deus erat. Dico ego opera mea regi. Audiat dicentem quod verbum intelligit: et audiat cum patre sempiternum verbum: in quod non abierunt et que transierunt. Hec opera dei in verbo: tamquam in verbo: tamquam in vno genito: tamquam in verbo dei. Quid ergo sequitur. Lingua mea calamus scribe: velociter scribentis. Quid

simile fratres mei: quid habet simile lingua dei cū calamo scribe: Quid habet sile pe tra cū christo: Quid habet simile agn^o cū saluatore: Quid habz leo cū vnigeniti for titudine: Bicta sūt hec tñ: z nisi dicerent: nō aliquo mō p hec visibilia ad inuisibiles informaremur. Sic q̄ hūilē similitudinē cala mi hui⁹: nec cōparem⁹ illi excellētie: nec tñ respuamus. Quero enī quare linguā suāz calamū dixit eē scribevelociter scribentis: Aut vero q̄stumuis velocit scribat scriba: nō cōparatur illi velocitati: de qua dic ali us psalmus: Usq; in velocitate currit ver bū eius. Sed mihi videt quātū audet hu mana intelligentia: adhuc posse accipi ex psona patris dictū: Lingua mea calamus scribe: qz qd lingua dicit sonat z trāsīt: qd scribit manet. Cū q̄ dicat deus verbum: z verbū qd dicit nō sonet z trāseat: s; z dica tur z maneat: scriptis hoc maluit de⁹ com pare q̄ sonis: Qd autēz addidit velociter scribentis: impulit mētē ad intelligentiā: s; n̄ pigra remaneat: respiciēdo ātiquarios: aut respiciēdo q̄leslibet veloces notarios. Si aut hoc attenderit: remanebit ibi ipsuz velociter. Cogita velociter: z videat qua re dictū sit velociter. Velocit dei tale ē: vt velocius nihil sit. In scriptis enī scribit lit tera post litterā: syllaba post syllabā: v̄bū post verbū: nec ad secundū trāsīt: nisi pri mo prescripto. Ibi aut nihil velocius vbi nō multa sunt verba: nec tamē aliqd p̄ter missum ē: cū in vno sunt oīa. Ecce iam ver bum illud sic prolātū eternū: ab efno coe ternū veniet sp̄sus. **Speciosus for ma pre filijs hominū.** Pre filijs ho minū: quare nō z pre angelis: Quid volu it dicere: pre filijs hominū: nisi qz hō: ne ho minē xpm̄ quēlibet hoīez putares ait: p̄ fili js hoīm speciosus forma. Etā homo pre filijs hominū: etiāz inter filios hoīm: pre fili js hominū: etiā ex filijs hoīm: pre fili js hominū. **Diffusa est gratia in labijs tuis.** Lex per Moysen data ē: grā z veri tas p̄ Iesum christum facta ē. Diffusa est grā in labijs tuis. Ad merito mihi subuentū est: qz cōdelector legi dei fm̄ interiorē ho minē: S; alia lex in mēbris meis repugnat legi mentis mee: z captiuū me ducit i lege peccati: que ē in mēbris meis: Miser ego hō: quis me liberabit de corpe mortis hu ius. Gratia dei per Iesum christū domi nū nostrū. Diffusa ē ergo grā in labijs tu is. Venit nobis cū verbo grē: cum osculo

gratie. Quid ista grā dulcius: Quo perti net gratia ista: Beati quoz remisse sūt ini q̄tates: z quozū tecta sunt peccata. Si se uerus iudex veniret: nec afferret istaz gra tiam diffusam in labijs suis: quis de salu te aliquid speraret: Quis nō sibi hoc time ret qd peccatori debebat: Ille veniēs cuz gratia nō exegit qd debebat: soluit qd nō debebat. Nō enim non peccator debebat mortē: Aut vero tibi peccatori debebat: nisi supplicū: Bebita tua dimisit: z indebi ta sua exoluit Magna gratia Quare grāz Quia gratis. Propterea tibi gratias age re licet: referre nō licet. nō enī potes. Que rebat ille: quid retribuēt: z dixit: Quid re tribuaz dño pro omnib⁹ q̄ retribuit mihi: Et inuenit quasi aliqd. Calicē salutarē ac cipia: z nomē dñi inuocabo. Hoc illi repē dis: q̄ calicem salutaris accipis: z nomen dñi inuocas. Quis tibi dedit ipm̄ calicēz salutarē: Remisit i actiōe gratiaz: nā in relatione defecit. Inueni qd deo des qd ab illo non acceperis: z retuleris gratiam. S; caue nedū queris quid illi retribuas. qd ab illo nō acceperis inuenias: s; pecca tū tuū. Hoc plane ab illo nō accepisti: sed nec ei dare debes. Hoc dederunt iudei: re tribuerūt mala pro bonis: acceperūt ab eo pluuiā: z fructū nō dederūt. s; spinas dolo rū. Ergo bonū quicqd volueris in te dare deo: nō te iuenis accepisse nisi a deo. Ip̄a ē gratia dei diffusa in labijs. Fecit te: gratz te fecit. Nō enī erat cui prestaret antequaz faceret. Perieras: quesuit te: z inuentum reuocauit te. Preterita nō imputauit: fu tura pmisit. Vere diffusa est gratia in la bijs eius. Propterea: inquit: benedi xit te deus in eternū. Laborat vt hoc possit intelligi adhuc a deo patre dici: pro pterea benedixit te deus in efnum. Accō modatius videt hoc accipi: ex psona pro phete. Et mutatiōes personaz repentine: z omnino ex iprouiso inueniunt in sanctis scripturaz libris: z siqs aduertat plene sūt pagine dine. Bomie libera aiāz meā a la bijs iūqs z a lingua dolosa: Et statū. Quid detur tibi aut quid adijciat tibi aduersus linguā dolosam: Alia illic psona erat: alia hic: ibi penitentis: hic subuenientis. Sa gitte potentis acute cum carbonibus va statorij. Alia persona ē alia: qd detur tibi: hoc detur tibi: et in consequētibus fit alia: Heu me: quia incolatus meus longinqu⁹ factus est. Et i paucis versib⁹ tam crebra

mutatio psonay intellectū admonet: nō ex-
 primit locū vbi mutat: non dicit hoc dixit
 hō: hoc dixit de: sed ex ipis verbis sit no-
 bis intelligere qd ad hoiez ptineat: qd ad
 deū. Hō aut dicebat: Eructauit cor meū
 verbū bonū: dico ego opa mea regi. Hō
 mo dicebat: ille dicebat q scripsit psalmū:
 s ex psona dei dicebat: incipit dicere z ex
 sua: propterea bñ dixit te de in eternum.
 Dixerat enī de: Diffusa ē gratia in labijs
 tuis: ei quē fecerat speciosū pre filiis homi-
 nū: etiā hoiem quē deū an omnia ptulerat
 eternū eternū coeternū. Implet ergo p
 pheta gaudio qdā ineffabili: z attēdēs qd
 deus pater d filio suo homini reuelauerit:
 q potuit dicere ista ex psona dei: propter
 ea inquit: bñ dixit te de i eternū. Quare?
 Propter grām. Illa enim gratia q ptinet
 Ad regnū celozū. Prīmū enī testamētum
 terrā promiserat: z aliud premiū fuit: vel p
 missio sub lege positorū: aliud sub gratia:
 terra chananeoz iudeis sub lege posita: re-
 gnū celozū christianis sub grā positū. Ita
 qd qd ptinebat ad eos q sub lege positi erāt:
 regnū terra illa transit: regnū celozū qd per-
 tinet sub grā positū nō transit: Propter
 ea hic bñ dixit te de: nō ad tēpus s in eter-
 num. Nō defuerūt q omnia etiā superiora
 verba ex pphete psona accipi mallent: z s
 qd dictū ē: Eructauit cor meū vbi bonū:
 ex ppheta voluerūt intelligi veluti dicēte
 hymnū. Quisq; enī dicit hymnū deo: eru-
 ctat cor eius verbū bonum: quō qui blas-
 phemat in deum: eructat cor eius verbum
 malū: vt z illud qd adiunctū ē: Dico ego
 opera mea regi: significare voluerit sumū
 hois opus nō eē nisi deū laudare. Illū est
 specie sua placere tibi: ad te ptinet cum in
 gratiarū actione laudare. Opa tua si non
 fuerint laus dei: incipis teipm amare: z pti-
 nebis ad illos: de quibus dicit apłs: Erūt
 enī hoies seipos amātes. Displice tibi: pla-
 ceat tibi q te fecit: qz i eo tibi displices qd i
 te ipse fecisti. Opus ergo tuū sit laus dei:
 eructet cor tuū verbum bonū. Sic q ope-
 ra tua regi: qz vt diceret: rex fecit: z ipse do-
 nauit qd offerres. Redde illi de suo: neve
 lis accepta pte patrimonij tui ire longius:
 z pdige pdere in meretrices z porcos pa-
 scere. Hoc recordamini ex euāgelio: s iaz
 de nobis dictū ē: Adortuus erat z reuixit:
 perierat z inuentus ē. Et lingua mea cala-
 mus scribe: velociter scribētis. Nō defue-
 runt: qui sic intelligerēt ppham ea dixisse

que scriberet. Et iō linguā suā calamo scri-
 be cōparasse. Velocit aut scribētis volu-
 isse dicere: vt significaret ea se scribere que
 velociter ventura erāt: vt velocit scribere
 velocia scribere intelligat: id est scribere si
 tardatura. Nō enī tardauit deus exhibere
 christū. Q cito euolutū sentit: qd pactum
 agnoscit. Recordare generatōes ante te:
 inuenies Adā tanq; hesternū die factum:
 ita gesta legimus oia ab ipō pncipio. Er-
 go velociter facta sunt: velociter erit z di-
 es iudicij. Preueni velocitatē ipius. Ve-
 lociter veniet: velocius tu mutare. Aderit
 facies iudicis: s vide qd dicit propheta:
 Preueniam facie eius in cōfessione. Dif-
 fusa ē grā i labijs tuis: ptperea benedixit
 te de in eternū **Accingere gladius
 tuū circa femur potentissime. Gla-
 diū tuū quid nisi verbū tuū: Istō gladio
 stravit inimicos: illo gladio diuisit filius a
 patre: filiam a matre: nurum a socru. Legi-
 mus in euāgelio: Nō veni pacē mittere: s
 gladiū: z erūt in vna domo qnq; diuisi ad-
 uersū se: duo aduersus tres: z tres aduer-
 sus duos erūt diuisi: id ē filiū aduersus pa-
 trē: filia aduersus matrē: nurus aduersus
 socrum suā. Diuisio hec quo gladio facta
 ē: christus attulit. Et reuera fres etiā quo-
 tidianis exemplis videm hec. Placet iu-
 ueni alicui deo seruire: dispicet patri: diui-
 si sunt aduersus se. Ille pmutit terrenā he-
 reditatē: ille amat celestē: aliū iste pollicet:
 aliud ille elegit. Nō sibi putet pat factā in-
 iuriā: deus solus illi pferit: z tñ litigat cū fi-
 lio volēte fuisse deo. S; fortior ē ille gladi-
 us spūalis separās: q copulās natura car-
 nalis. Sit hoc z de filia aduersus matrem:
 multo magis z de nuru aduersus socrum.
 Nā aliqui in vna domo nurus z soci iue-
 niunt heretica z catholica: z vbi fortit reci-
 pitur iste gladiū rebaptizationē n̄ timem.
 Potuit diuidi filia aduersus matrē suam:
 z nō pōt nurus aduersus socrū suā. Factū
 ē hoc generaliter etiā i genere humano: di-
 uisus ē filius aduersus patrē. Suū enim
 aliqui filij diaboli. Adhuc infidelib dictū
 ē: Vos a patre diabolo estis: et ois infide-
 litas vestra: vnd nisi a patre diabolo: Nō
 ille creando p̄: s nos imitādo filij. Jā mō
 videtis filiū aduersus patrē. Venit gladi-
 us ille renūciat diabolo. inuenit aliū p̄z:
 inuēit aliā matrē: Ille ad imitationē se pre-
 bens generabat in exitium: parētes duos
 quos inuenimus in vitā eternā generāt.**

Alia lra.
 † gladio molli
 per femur nū

... et filius a matre: nurus a socru. Legimus in euāgelio: Nō veni pacē mittere: s gladiū: z erūt in vna domo qnq; diuisi aduersū se: duo aduersus tres: z tres aduersus duos erūt diuisi: id ē filiū aduersus patrē: filia aduersus matrē: nurus aduersus socrum suā. Diuisio hec quo gladio facta ē: christus attulit. Et reuera fres etiā quotidianis exemplis videm hec. Placet iuveni alicui deo seruire: dispicet patri: diuisi sunt aduersus se. Ille pmutit terrenā hereditatē: ille amat celestē: aliū iste pollicet: aliud ille elegit. Nō sibi putet pat factā iniuriā: deus solus illi pferit: z tñ litigat cū filio volēte fuisse deo. S; fortior ē ille gladius spūalis separās: q copulās natura carnalis. Sit hoc z de filia aduersus matrem: multo magis z de nuru aduersus socrum. Nā aliqui in vna domo nurus z soci iueniunt heretica z catholica: z vbi fortit recipitur iste gladiū rebaptizationē n̄ timem. Potuit diuidi filia aduersus matrē suam: z nō pōt nurus aduersus socrū suā. Factū ē hoc generaliter etiā i genere humano: diuisus ē filius aduersus patrē. Suū enim aliqui filij diaboli. Adhuc infidelib dictū ē: Vos a patre diabolo estis: et ois infidelitas vestra: vnd nisi a patre diabolo: Nō ille creando p̄: s nos imitādo filij. Jā mō videtis filiū aduersus patrē. Venit gladius ille renūciat diabolo. inuenit aliū p̄z: inuēit aliā matrē: Ille ad imitationē se prebens generabat in exitium: parētes duos quos inuenimus in vitā eternā generāt.

Divisus est filius aduersus patrem: diuisa est
 filia aduersus matrem suam: Plebs illa que de
 iudeis credidit diuisa est aduersus syna-
 goga. Divisa est et nurus aduersus socrum
 suam: Plebs de gentibus veniens nurus di-
 citur: sponsus christus filius synagoge. Quis
 enim natus est filius dei secundum carnem: Ex illa sy-
 nagoga. Ille qui dimisit patrem et matrem et ad-
 heruit uxori sue: ut essent duo in carne una:
 non coniectura nostra: sed attestante Apolo: et
 dicente: sacramentum hoc magnum est: ego au-
 tem dico in christo et in ecclesia. Dimisit. n. pa-
 trem quodammodo: non omnino dimisit veluti
 ad separationem sed ad susceptionem humane
 carnis. Quomodo dimisit: Quia cum in forma
 dei esset non rapinam arbitratus est esse se equa-
 le deo: sed semetipsum exinanivit formam ser-
 ui accipiens. Quomodo dimisit et matrem: Gentem
 iudeorum: synagogam illam herentem veteribus
 sacramentis. Ad ipsam figuram pertinet quod
 ait: Que est mihi mater aut que fratres: Ille
 enim intus docebat: illi foris stabant. Unde
 te si non modo ita sunt iudei. Vocet christus
 in ecclesia: illi foris stant. Socrus que quid est:
 Mater sponsi. Mater sponsi domini nostri Je-
 su christi: synagoga est. Proinde nurus eius
 ecclesia que veniens de gentibus non sensit in cir-
 cumcisionem carnalem: diuisa est aduersus so-
 crum suam. Accingere gladium tuum. Be potentia
 huius gladii loquebamur cum ista dicere-
 mus. Accingere gladium tuum: sermonem tuum
 circa femur tuum potentissime. Circa femur
 dicitur gladius: quod est: Circa femur quid signifi-
 cat: Be femore carne. Quis illud est: si deficiet
 princeps de iuda: et dux de femoribus eius.
 Nonne et ipse Abrahama: cui promissus erat sem-
 in quo benedicerent omnes gentes: quoniam misit
 seruum suum ad querendam et ducendam uxorem
 filio suo: vnde veniret illud semen sanctum: in
 quo benedicerent omnes gentes: si de tenens: in il-
 la veluti humilitate seminis esse magnitudi-
 nem nois: id est filium dei venturum ex filiis
 hominum per semen Abrahama: fecit ipsum seruum
 suum quem mittebat ita sibi iurare: Pone in-
 quit manum tuam sub femore meo: et sic iura.
 Quasi dicit: Pone manum tuam ad altare:
 aut ad euangelium: aut ad prophetas: aut ad
 aliquid sanctum. Sub femore meo inquit pone
 manum: habes fiduciam: nec reuertens turpitu-
 dinem: sed intelligens veritatem. Propterea ac-
 cingere gladium tuum circa femur tuum poten-
 tissime. Potentissime etiam circa femur: quia
 quod infirmum est dei formam est hominibus.
 Specie tua et pulchritudine tua:

Iusticiam accipe: qua semper es speciosus et
 pulcher. Et intende prospere: pcedere
 et regna. Nonne videmus: Lente iam fa-
 ctum est. Attendite orbem terrarum: intende
 prospere: pcedit et regnat: subdite sunt om-
 nes gentes: Quid erat illud videre in spiritu:
 Quod nunc experiri est in veritate. Quam di-
 cebantur hec nondum ita regnabat christus: non-
 dum intederat: nondum pcesserat. Predice-
 batur: exhibita sunt iam ea tenemus: In mul-
 tis redditorum habemus deum: in paucis de-
 bitorem: Intende prospere pcedere et regna.

Propter veritatem et mansue-
 tudinem et iusticiam: Reddita est veri-
 tas: quando veritas de terra orta est: et iusti-
 cia de celo prospexit. Presentatur est christus
 expectationi generis humani: ut in semine
 Abrahama benedicerent omnes gentes: predi-
 catum est euangelium: veritas est. Quid man-
 suetudo: Passi sunt martyres: et inde mul-
 tum pcessit: et promouit per omnes gentes reg-
 num dei: quia patiebantur martyres: nec defi-
 ciebat: nec resistebat dicentes omnia: nihil
 occultantes: parati ad omnia: nihil recusantes.
 Magna mansuetudo: corpus christi be-
 fecit: in capite suo didicit. Ille prior sicut
 ovis ad victimam ductus est: et sicut agnus co-
 ram tondente se non aperuit os suum: usque
 adeo mansuetus: ut pendens in cruce diceret:
 Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt.
 Quid propter iusticiam: Veniet etiam ut iudi-
 cet: et retribuet unicuique secundum opera sua. Vi-
 xit veritate: pertulit iniquitatem: allaturus
 est equitatem. Et deducet me mirabili-
 ter dextera tua. Flos dextera ipsius: ipsum
 deduxit dextera sua. Ille. n. d. nos hoies.
 Verbera sua deducit: id est potentia sua. Et
 enim potentiam quam patet habet: habet et ipse. et diuinitatem
 patris habet et ipse: immortalitatem patris habet
 et ipse: eternitatem patris habet: virtutem pa-
 tris habet. Deducet enim eum mirabiliter dex-
 tera eius: faciens diuina: patiens humana: malicias
 hominum sternens bonitate sua. Ad-
 huc deducit: et ibi nondum est: et dextera eius
 deducit eum. Hoc enim eum ducit quod ipse dona-
 uit sanctis suis. Deducet te mirabiliter dex-
 tera tua. Sagitte tue acute potentissime:
 Verba cor transfigentia: amorem
 excitantia. Quis dicitur in canticis canticorum:
 Quam vulnerata caritate ego sum. Sic enim
 vulnerata se esse caritate: id est amare se dicit:
 estuare se dicit: suspirare sponso vnde accepit
 sagittam verbi. Sagitte tue acute potentissi-
 me: et transfigentes et efficientes. Acute po-

manū: arcū intēdit: s̄ est minas: clamaret
 tñ ferituruz se: si vellet ferire. **B**iffert q̄ ma
 nū a peccatis tuis: tu noli differre. **C**ōuer
 te te ad puniēda peccata tua: qz impunita
 esse peccata nō p̄nt. **P**uniendū q̄ erit: aut
 a te: aut ab ipso. **T**u ignosce: vt ille igno
 scat. **A**tende exēplū in alio psalmo p̄nie.
Querte faciē tuā a peccatis meis. **N**unqd
 dixit a me. **A**lio. n. loco apte dic̄: **N**e auer
 tas faciē tuā a me. **E**rgo auerte faciē tuā a
 peccatis meis. **N**olo videas pctā mea: qz
 videre dei animaduertē ē. **I**ō r̄ iudex qd̄
 punit aiaduertere dic̄: id est animū illuc
 vertere: intēdē vnqz ad puniēdū: qz iudex
 est. **S**ic est r̄ iudex deus. **Q**uerte faciē tuā
 a peccat̄ meis. **T**u ab ipis faciē noli auer
 tere: si vis vt deus ab ipsis auertat faciem
 suā. **V**ide quō hoc offert deo in ipso psal
 mo: **F**acim̄ meū ego inquit agnosco: r̄ pec
 catū meū ante me est semp. **H**oc nō vult
 esse ante deū: qd̄ vult esse añ se. **V**irga di
 rectionis virga regni tui. **N**emo sibi multū
 de misericōdia dei blandiat: virga directionis ē.
Nūquid dicim̄ nō esse misericordē deuz?
Quid misericordi⁹ eo q̄ p̄cat tñ pctōib⁹:
 et qui in oibus p̄uersis ad se nō curat p̄te
 rita: **S**ic eū dilige misericordē: vt velis eē
 veracē. **N**ō em̄ misericōdia pōt illi auferre iu
 sticiā: neqz iusticia misericōdiam. **I**nterim q̄
 diu ille differt: tu noli differre: qm̄ virga di
 rectionis virga regni ipsius. **B**ileristi iustici
 am: r̄ odisti iniquitatē. **P**ropterea v̄nxit
 te de⁹ deus tu⁹. **P**ropterea v̄nxit te: vt
 diligeres iusticiā: r̄ odires iniquitatē. **E**t vi
 de quō ait: propterea v̄nxit te de⁹ de⁹ tu⁹.
Q tu deus: v̄nxit te de⁹ tuus. **D**eus v̄ngit
 a deo. **E**ten̄ i latino putat̄ idē casus nois
 repetit̄. **I**n greco aut̄ euidētissima distinc
 tio est: qz vnū nomē est qd̄ cōpellat: r̄ alte
 rū ab eo q̄ cōpellat. **V**̄nxit te de⁹. **Q** tu de⁹
 v̄nxit te deus tu⁹: **Q**uō si diceret: p̄pterea
 v̄nxit te deus deus tuus. **S**ic accipite: sic
 intelligite: sic in greco euidētissimū est. **E**r
 go q̄s de⁹ est vnct⁹ a deo: **B**icāt nobis iu
 dei. **S**cripture iste cōes sunt: vnct⁹ ē de⁹ a
 deo. **V**̄nctū audis: christū intellige. **E**ten̄
 christ⁹ a chrismate. **H**oc nomē qd̄ appella
 tur christ⁹ vnctionis est: nec in aliq̄ alibi vn
 gebant reges r̄ sacerdotes: nisi in illo reg
 no vbi christus p̄habat r̄ vngebat: r̄ v̄n
 ventuz erat christi nomē. **N**usq̄ est alibi
 oīno: in illo gēte: in illo regno. **V**̄nctus est
 q̄ de⁹ a deo. **Q**uo oleo nisi spirituali: **O**le
 um em̄ visibile in signū ē: oleū inuisibile in

sacramēto ē: oleū spūale int⁹ ē: oleū visibi
 le exteri⁹ ē. **V**̄nct⁹ ē nob̄ de⁹: r̄ missus ē no
 bis: r̄ ip̄e deus vt vngeret hō erat: s̄ ita hō
 erat vt de⁹ eēt: ita de⁹ erat vt hō esse nō de
 dignaret. **V**erus homo: ver⁹ de⁹: in nullo
 fallax: in nullo falsus: qz vbiqz verax: vbi
 qz veritas. **D**eus q̄ hō: r̄ iō vnctus deus:
 qz hō de⁹ r̄ fact⁹ ē christ⁹. **H**oc figurabat
 in eo qz **J**acob lapidē sibi ad caput posu
 erat r̄ dormierat. **J**acob p̄tarcha lapidē
 sibi ad caput posuerat. **D**ormiens aut̄ illo
 lapidē ad caput posito: vidit ap̄ertis celis
 sc̄las a celo in terrā: r̄ angelos ascēdētes
 r̄ descendētes. **H**oc viso euigilauit: v̄nxit
 lapidē r̄ discessit. **I**n illo lapidē intellerit
 christū: iō v̄nxit. **V**idete ex q̄ p̄dicat̄ chri
 stus: quid sibi vult illa vnctio lapidis: p̄ser
 tim apud patriarhas qui vnū deū colebāt.
Factū est aut̄ in figura: r̄ discessuz est. **N**ō
 em̄ v̄nxit lapidē: r̄ venit illuc sp̄ adorare: r̄
 sacrificia ibi facere. **E**x̄p̄suz est mysteriū:
 nō inchoatū sacrilegiū. **E**t videte lapidē.
Lapidē quē reprobauerūt edificantes: hic
 factus est in caput anguli. **E**t qz caput vi
 ri christus: p̄pterea lapis ad caput. **A**tten
 dite magnū sacramentū. **L**apis christ⁹. **L**a
 pidē viuū aut̄ **P**etrus ab hoibus reproba
 tū: a deo aut̄ electū. **E**t lapis ad caput: qz
 caput viri christ⁹: r̄ vnct⁹ lapis: qz a chris
 mate dictus ē christ⁹. **E**t vident̄ sc̄le reue
 lante christo e terra in celū: vel a celo in ter
 ram: r̄ ascendētes r̄ descendentes angeli.
Quid hoc sit: meli⁹ videbimus: eū testimo
 niū euangelicū ab ip̄o d̄no cōmemorauē
 rim⁹. **H**ostis qz **J**acob ip̄e ē israel. **I**lli. n.
 cū angelo luctāt̄ r̄ p̄ualenti: r̄ b̄ndictio ab
 eo cui p̄ualuit nomē mutatū est: vt appella
 ret̄ israel: sicut p̄plus isrl̄ p̄ualuit christo: vt
 crucifigeret eū: r̄ tñ in his q̄ xp̄o crediderūt
 ab ip̄o cui p̄ualuit b̄ndict⁹ ē. **S**z multi nō
 crediderūt: vide claudicationē iacob. **B**̄n
 dictionē r̄ claudicationē. **B**̄ndictio in his
 q̄ crediderūt: nā postea nouim⁹ ex illo p̄plo
 multos credidisse. **C**laudicatio aut̄ in his
 q̄ nō crediderūt. **E**t qz plures nō credide
 rūt: r̄ pauci crediderūt: iō vt fieret claudi
 catio tetigit latitudinē femor̄ eius. **Q**uid
 est latitudo femor̄ ei⁹: **M**ultitudo gener̄.
Videte q̄ sc̄las illas. **B**̄ns vidit **R**atha
 naelē in euāgelio: r̄ ait: **E**cce vere israelita
 in quo dulus nō est. **S**ic em̄ dic̄ de ip̄o
Jacob. **E**t erat **J**acob sine dolo habitās i
 domo. **H**oc recolēs d̄ns videns **R**atha
 naelē sine dolo de gente illa: r̄ de populo

sacramentū qđ scriptū ē in lege: Si mortu
us fuerit frat: accipiat vxorē ei⁹ frater ei⁹:
z suscipiet semen fratri suo. Accipiat vxorē
ei⁹: z suscipiet semē: n̄ sibi s̄ fratri suo. Dixit
xps: Sic fr̄b⁹ meis: dixit z in alio psalmo:
Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Mortu
us ē christ⁹: resurrexit: ascēdit: absentauit
se corpe: suscepērūt fr̄es ei⁹ vxorē ei⁹: p̄di
catione euāgelij generaturi filios: nō p̄ se
metip̄os s̄ p̄ euāgelij p̄pter nomē fratris.
In chusto etem̄ Jesu inq̄t p̄ euāgelij p̄p̄
nomē fratris: ego vos genui. Itaq; suscipi
tes semē fratri suo: q̄t q̄t genuerūt nō pauli
anos aut petrianos: s̄ christianos nomina
uerūt. Videte si nō iste sensus vigilat: z in
his versib⁹. Cū em̄ diceret a domib⁹ ebur
neis: dixit de regalib⁹: āplis: pulchris: leni
bus: q̄lia sūt corda sanctorū: subiecit: ex q̄
bus delectauerūt filie regū. In honore
tuo. Filie quidē regū filie ap̄loz tuoz: s̄
in honore tuo: qz semē illō suscitauerūt fra
tri. Jō ipsos q̄s suscitauerat fr̄i suo p̄ Pau
lus: cū videret currere ad nomē suū: excla
mauit: Nunqđ Paul⁹ crucifix⁹ est p̄ vo
bis: Quid em̄ aut lex: Et habeat natus no
men defuncti: defuncto nascat: defuncti
noīe appellet. Seruat hoc legitimū Paul⁹:
volētes appellari ex noīe suo reuocat:
Nunqđ Paul⁹ p̄ vobis crucifix⁹ est: Ad
defunctū aspice: Nunqđ Paul⁹ p̄ vob̄ cru
cifix⁹ ē: Et quid q̄: Qñ illos generasti: qđ
si nomē tuū illis iposuisti: Aut: Aut i noīe
Pauli baptizati estis: Delectauerūt te fi
lie regū in honore tuo. Tene te: serua te in
honore tuo: hoc ē habere vestē nuptiale il
lius: illi⁹ honorē: illi⁹ gloriā q̄rere. Intelli
ge etiā filias regū ciuitates q̄ crediderūt in
christū: z a regib⁹ cōdite sūt: z a donubus
eburneis diuitib⁹ sup̄bis elatis. Filie regū
delectauerūt te in honore tuo: qz nō q̄siet
honorē patrū suoz: sed q̄siet honorē tu
um. Ostēdat mibi rome in honore tāto tē
plū Romuli: in quāto ibi ostendo memo
riā Petri. In Petro q̄s honorat: nisi ille
defunct⁹ p̄ nobis: Sum⁹ em̄ christiani nō
petriani. Et si nati per fratrem defuncti: ta
mē cognominati nomine defuncti. Per il
lum nati: sed illi nati. Ecce roma: ecce car
thago: ecce alie z alie ciuitates filie regum
sūt: z delectauerūt regē suū in honore ipsi⁹:
z ex oib⁹ sit vna quedā regina. Quale car
mē nuptiale: Ecce in carmina hilaritatis
plena: p̄cedit z ip̄a sp̄sa. Sp̄sus em̄ ve
niebat: ip̄e describebat: in illū erat oīs intē

tiō n̄ra: p̄cedat z ista. **Astitit regina
a dextris tuis:** Que a sinistris nō regi
na: Stabit em̄ quedā z a sinistris: cui dicef:
vade in ignē eternū. **A dextris autē stabit
cui dicef:** venite b̄ndicti patris mei: p̄ci
te regnū qđ vobis paratū ē ab initio mun
di. **Astitit regina a dextris tuis. In vesti
tu deaurato circūamicta varietate.** **Alia lra
t circūdata**
Elesit⁹ regine hui⁹ q̄s est: Et p̄ciosus ē: et
vari⁹ est. Sacramenta doctrine in linguis
oib⁹ varijs. Alia lingua africa: alia syra:
alia greca: alia hebreā: alia illa z illa. Faci
unt iste lingue varietatē vestī regine hui⁹.
Quō aut oīs varietas vestis in vnitatē cō
cordat: sic z oēs lingue ad vnā fidē. In ve
ste ista varietas sit: scissura nō sit. Ecce va
rietatē itellexim⁹ de diuersitate linguaz: et
vestē itellexim⁹ p̄p̄ vnitatē. In ip̄a aut va
rietate auz qđ ē ip̄sa sapiētia. Quelibet sit
varietas linguaz: vnū aurū p̄dicat nō di
uersū aurū: s̄ varietas d̄ auro. Eādē q̄ppe
sapiam: eandē doctrinā z disciplinā: oēs
lingue p̄dicāt. Varietas i linguis: aurū in
sentētijs. Alloq̄tur p̄p̄ba reginā istā: libent
em̄ illi cātat: z vnusq̄sq; n̄m: si tñ nouer
mus vbi sum⁹: z ad illō corp⁹ p̄tinere cone
mur: z fide z spe p̄neam⁹ vnitū in mēbus
chusti. Hos. n. alloq̄tur. **Audi filia z
vide:** Alloq̄tur eā tanq; vn⁹ de p̄rib⁹: qz
filie regū sūt: z sic alloq̄t p̄p̄ba: z sic alloq̄t
Apl̄s tanq; filiaz. Sic em̄ dicim⁹: p̄res n̄ri
p̄p̄be: p̄res n̄ri apl̄i. Si nos illos vt patres:
illi nos vt filios: z vox vna p̄na a loquit
vnicā filiā. **Audi filia z vide.** P̄rius audē:
postea vide. **Ventū ē em̄ ad nos cū euāge
lio: z p̄dicatū ē nobis: qđ nōdū videm⁹: z
audiēdo credim⁹: z credēdo videbimus:**
sicut dic̄ ip̄e sp̄sus apud p̄p̄bam: P̄plus
quē nō cognoui fuit mibi: in obauditu
auris obediuit mibi. **Quid ē in obauditu
auris: Quia nō vidit. Vidēst iudei z cru
cifixērūt: nō viderūt gētes z credidēst. Ve
niat regina d̄ gētib⁹ in vestitu deaurato: cir
cūamicta varietate. Veniat a gētib⁹: veni
at circūamicta oibus linguis in vnitatē sa
piētie: dicat ei: audi filia z vide. Si n̄ audi
eris nō videbis. Audi vt mūdes cor fide.
sicut Apl̄s ait in actib⁹ ap̄loz: fide mū
dās corda eoz. Ad h. n. audim⁹ qđ creda
m⁹ anq; videam⁹: vt credēdo cor mūdem⁹
vn̄ vidē possim⁹. Audi vt credas: munda
cor fide. Et cū cor mūdauero: qđ videbo:
B̄tū mūdo corde: qz ipsi d̄ū videbūt. **Au
di filia z vide: Et iclīna aurē tuā: Pa****

ciat tibi q̄ videt: ille videt: qui retribuet: sus-
 ciat tibi q̄ videt: Int̄ amat q̄ intus videt:
 intus amat vt int̄ amet: q̄ interiorē facit et
 ip̄am pulchritudinē. Noli q̄si oculis exte-
 rioribus delectari: qz videris: z qz laudar̄:
 Attēdite qd̄ hic sequat̄. **Omnis glo-
 ria ei⁹ filie regis intrinsec⁹:** Intrin-
 sec⁹ nō solū vestis est aurea z variata: s̄ in-
 t̄ pulchrā nouit q̄ speciē ei⁹ amauit. Que
 sunt interiora pulchritudinis: Cōsciētie.
 Ibi videt christ⁹: ibi amat christ⁹: ibi allo-
 quit̄ christ⁹: ibi punit christ⁹: ibi coronat
 christ⁹. Sit ḡ talis elemosyna tua in occul-
 to: qz ois gloria ei⁹ filie regis intrinsec⁹. **In
 fimbrijs aureis circumamicta varie-
 tate.** Pulchritudo intrinsec⁹. In fimbrijs
 aut̄ aureis varietas linguaz: doctrine etc⁹.
 Ista qd̄ p̄sunt si nō sit pulchritudo illa in-
 trinsec⁹. **Afferent̄ regi v̄gines p̄-
 eā:** Uere factū ē: credidit ecclia: facta est
 ecclia p̄ oēs gētes. Nō quēadmodū p̄cu-
 piscūt virgines placē illi regi: Cū irritant̄:
 Quia p̄cessit ecclia. **Afferent̄ regi v̄gines
 post eaz.** Proxime ei⁹ afferent̄ tibi.
 Nō em̄ q̄ afferunt̄ aliene sūt: sed p̄ime ei⁹
 ad eā p̄tinētes. Et qz dixit regi: ad eū p̄uer-
 sus dixit tibi: Proxime ei⁹ afferentur tibi.
**Afferent̄ in leticia z exultatiōe:
 adducent̄ in tēplū regis.** Tēplū re-
 gis ip̄a ecclia: intrat in tēplū ip̄a ecclia.
 Cū p̄struit̄ tēplū: Be hoibus q̄ intrāt i tē-
 plū. Lapidēs viui q̄ sūt m̄si fideles dei: Ad-
 ducent̄ in tēplū regis. Sūt em̄ virgines ex-
 tra tēplū reḡ hēnice sanctimoniales. Sūt
 quidē virgines: s̄ qd̄ p̄derit̄ eis nisi addu-
 cant̄ in tēplū regis: Tēplū regis in vnita-
 te ē: tēplū regis nō est ruinosū: nō discissū:
 nō diuisū. Functura lapidū viuentiū cari-
 tas ē. Adducētur in tēplū regis. **Pro
 patrib⁹ tuis nati sunt tibi filij:** Ni-
 hil euidenti⁹. Attēdite iā ip̄m tēplū regis:
 qz inde loquit̄ p̄pter vnitatē diffusā toto or-
 be terrarū: qz ille q̄ v̄gines esse voluerūt ni-
 si adducant̄ in tēplū regis: sp̄sō placē nō
 p̄nt. Pro patrib⁹ tuis nati sūt tibi filij. Be-
 nuerūt te apli: ipsi missi sūt: ipsi p̄dicauerūt:
 ip̄i p̄ses. S̄ nunq̄d nobiscū corpaliter sp̄
 esse potuerūt: Et si vn⁹ ip̄oz dixit: cupio dis-
 solui: z eē cū christo: multo magis optimū
 est manere in carne necessariū p̄pter vos.
 Dixit hoc quidē: sed q̄ diu hic manē potu-
 it: Nunq̄d vsq̄ ad t̄pus hoc: Nunq̄d vsq̄
 in posterū: Ergo illorū abcessu deserta est
 ecclia: Absit. Pro patrib⁹ tuis nati sūt ti-

Alia lra. ab intus.

Alia lra. varietatib⁹.

bi filij. **Quid ē p̄ patrib⁹ tuis nati sūt tibi
 filij:** Patres missi sūt apli: p̄ aplis filij na-
 ti sunt tibi: p̄stituti sunt epi. Hodie em̄ epi-
 scopi q̄ sunt p̄ totū mundū: vn̄ nati sūt: Ip̄-
 sa ecclia patres illos appellat: ip̄sa illos ge-
 nuit: z ip̄sa illos p̄stituit in sedib⁹ p̄m. Nō
 ḡ te putes desertā: qz nō vides Petrū: q̄a
 nō vides Paulū: qz non vides illos p̄ q̄s
 nata es: d̄ prole tua tibi creuit paternitas.
Pro patrib⁹ tuis nati sūt tibi filij. Cōsti-
 tues eos principes sup̄ oēm terrā:
 Unde tēplū reḡ q̄ late diffusū est: vt no-
 uerint virgines q̄ nō adducūtur in tēplū
 regis: nō se ad istas nuptias p̄tinere. Pro
 patrib⁹ tuis nati sūt tibi filij: cōstitues eos
 p̄ncipes sup̄ oīs terraz. Hoc ē catholica
 ecclia: filij ei⁹ cōstituti sūt p̄ncipes sup̄ oēm
 terrā: filij ei⁹ p̄stituti sūt p̄ p̄rib⁹. Agnoscat̄
 qui p̄cisi sūt: veniāt ad vnitatē adducātur
 in tēplū regis. Tēplū suū de⁹ vbiq̄ col-
 locauit: fundamēta p̄phetaz z ap̄loz vbi
 q̄ firmavit. Filios genuit ecclia: p̄stituit
 eos p̄ patrib⁹ suis p̄ncipes sup̄ oēm terrā.
**Memores erūt noīs tui i omni
 generatiōe z generatione.** Pro-
 p̄terea ppli p̄fitebunt̄ tibi: **Quid ḡ
 p̄dest p̄fiteri: z extra tēplū p̄fiteri:** Quid
 p̄dest p̄cari: z in mōte si p̄cari: Uoce mea
 inquit ad d̄m̄ clamaui: z exaudiuit me de
 mōte sc̄to suo. Be quo mōte: Be q̄ dictuz
 est: Nō p̄t ciuitas abscondi supra mōtez
 p̄stituta. Be quo mōte: Quē vidit Bani-
 el ex paruo lapide creuisse: z fregisse oīa re-
 gna terrarū: z impleuisse omnē faciē terre.
 Ibi adoret qui vult accipere: ibi petat qui
 vult exaudiri: ibi p̄fiteat̄ qui vult sibi igno-
 sci. Propterea ppli p̄fitebunt̄ tibi. **In eter-
 nū z in seculū seculi.** Quia z i illa vita
 eterna nō erit iā quidē gemitus peccatorz:
 sed t̄n̄ in diuinis laudib⁹ sup̄ne illi⁹ ac p̄pe-
 tue ciuitatis nō decrit sempiterna cōfessio
 tāte felicitat̄. Ipi em̄ ciuitati cui ali⁹ psal-
 mus cātat: gloriosa dicta sūt de te ciuitas
 dei: ip̄si sp̄sō christi: ip̄i regine filie regis: z
 p̄iugi reḡ: qz p̄ncipes ei⁹ sūt memores no-
 minis ei⁹ in oī generatiōe z generatiōe: id ē
 q̄ diu trāseat hoc seculū: qd̄ multū genera-
 tionib⁹ agit: gerentes p̄ illa caritatis curā:
 vt de isto seculo liberata in eternū deo cō-
 regnet: p̄pter h̄ idē ipsi p̄fitebunt̄ tibi ppli in
 eternū illic p̄spicius z māifesti. Ibi cordib⁹
 oīm p̄fecta caritate luminosis: vt se vnuer-
 sū plenissime nouerit: q̄ hic in multū suis p̄-
 tibus occulta sibi est. Unde admonet̄ ab

Alia lra. i memoz ero i domine

Aplo: nihil ante tpus iudicare: donec ve-
niat dñs: z illuminet abscondita tenebra-
rū: z manifestet cogitationes cordis: z sit
laus vnicuiq; a deo. Ipsa em̄ sancta ciui-
tas sibi quodamō cōfitebit: cū ppli eius q̄-
bus p̄stat ipsi ciuitati p̄fitebunt in eternū:
vt ex nulla pte se lateat: nullo in se existēte
cui⁹ aliqd lateat.

Explicit Tract. de ps. XLIII.
Incipit Tract. de ps. XLV.

Præfatio.

Iam caritati v̄re quedā sicut notis
suma loq̄mur: in quib⁹ imorari nō
debem⁹: qz ea q̄ scitis breuiter cō-
memorari debēt: filios chore nos intelliga-
m⁹. Cōmemoro. n. vos sciētes chore int̄p-
tari caluitiū: dñm qz n̄m significare: q̄ i cal-
uarie loco crucifix⁹ adduxit multos: tanq̄
illud granū qd̄ nisi mortificatū esset solū re-
maneret: z eos q̄ adducti sūt appellatos fi-
lios chore. Hoc in mysterio. Ceterū fuerit
nescio q̄ filij chore illo tpe qm̄ ista cantabā-
tur: sed spūs nos viuificare debet: nō litte-
ra velare. Hos q̄ intelligamus: z videte si
ea q̄ sequūtur: id est q̄ habet psalmi ipse cō-
textus p̄gruūt nobis: z inuenim⁹ hic nos:
si tñ inheream⁹ mēbris ei⁹: cui⁹ corpis in ce-
lo caput est: ex illa passione ascendens: vt
eos q̄ in hūilitate iacebāt: secū in vbertate
adducat: fructū ferētes in tolerantia. Bic-
tū est aut̄: **In finē p̄ occultis p̄ filijs
chore: psalm⁹.** Occultū est q̄: si ille ipse
qui in caluarie loco crucifix⁹ est: nostis qz
velū discissit: vt templi secreta patefcerēt:
p̄inde q̄a crux dñi nostri clavis fuit: q̄
clausa aperirent: credam⁹ affuturū cū no-
bis: vt ista occulta reuelent. In finē qd̄ ha-
bet: semp̄ christū intelligere debemus. Fi-
nis em̄ legis christus ad iusticiā omni cre-
dētī. Finis aut̄ dicit: nō qz cōsumit: sed q̄a
p̄fecit. Nā z finitū cibū dicim⁹ qui mādu-
cabatur: z finitā tunicā que terebat: Illud
ad cōsumptionē: hoc ad p̄fectionē. Quia
ergo vltra quo tendam⁹ nō habem⁹ cū ad
christū puenerim⁹: ipse cursus nostri finis
dicit. Nec putare debem⁹: qz cū ad illū p̄-
uenerim⁹: aliquo amplius debemus niti:
vt z ad patrē pueniamus. Hoc em̄ puta-
uit z philipp⁹ cū ei dixit: B̄ne oñde nob̄
patrē: z sufficit nobis. Cū dicit: sufficit no-
bis: finē q̄rit facietat̄ z p̄fectiōis. Et ille tā-
to inq̄t tpe vobiscū sum: z nō cognouistis
me: philippe: q̄ videt me videt z patrem.
In illo q̄ habem⁹ p̄rem: qz ip̄e in p̄re: z p̄

in ip̄o: z ip̄e z p̄ vnū sūt. Quid igit̄ hic ad-
monet: z qd̄ cātat: Ubi vocē n̄rāz agnosce-
debimus. Si tamē huius vocis affectum
habemus.

Expositio psalmi.

Deus noster refugium z virt⁹:
Sunt quedā refugia vbi nō ē vir-
tus: quo quisq; cū fugerit: magis
infirmat q̄ cōfirmet. Cōfugis (verbi gr̄a)
ad aliquē in seculo magnus: vt facias tibi
potentē amicū: refugium tibi videt. Tāta tñ
hui⁹ seculi incerta sūt: z ita potētū rume q̄
tidiane crebrescūt: vt cū ad tale refugium cō-
fugens: plus ibi timere icipias. Antea. n.
cause tue tñ timebas: cū vero ad talē refu-
geris z de illo timebis. Adulti em̄ cū ad ta-
lia refugia cōfugissent: cadēt⁹ illis ad q̄s
cōfugerūt: z ipsi quesiti sunt. Quos nemo
q̄reret: si nō ad talia p̄fugissent. Nō est re-
fugium nostrū tale: s̄ refugium n̄m virt⁹ ē. Cū
illuc cōfugerim⁹: firmi erimus. **Adiutor
in tribulationib⁹ q̄ inuenerut nos
nimis.** Adulte sūt tribulationes: z in om-
ni tribulatiōe ad deū p̄fugiendū est: Siue
sit tribulatio in re familiari: siue sit in salute
corpis: siue d̄ piculo carissimoz: siue d̄ aliq̄
re ad hui⁹ vite sustētaculū necessaria: oino
aliud refugium nō debet eē hōi christiāo q̄
saluator ei⁹: q̄ de⁹ eius: q̄ cū fugerit fortis
sit. Nō em̄ in se fortis erit: aut sibi ip̄e fortitu-
do erit: s̄ ille illi fortitudo erit: q̄ refugium ei⁹
fact⁹ est. Ceterū carissimi inter oēs tribu-
lationes hūane anime: nulla ē maior tribu-
latio q̄ p̄scientia delictoz. Nāq; si ibi vul-
nus nō sit: sanūq; sit intus hōis qd̄ p̄scien-
tia vocat: vbi cūq; alibi passus fuerit tribu-
latiōes illuc p̄fugiet: z ibi inueniet deū. Si
aut̄ ibi req̄es nō est p̄pter abū dātā iniqui-
tatis: qm̄ z ibi de⁹ n̄ ē: qd̄ factur⁹ ē hō: Quo
p̄fugiet cū ceperit pati tribulatiōes: Fugi-
et ab agro in ciuitatē: a publico in domū:
a domo in cubiculū: z sequit̄ tribulatio: a
cubiculo iā q̄ fugiat nō h̄z nisi in interi⁹ cu-
bile suū. Porro si ibi tumult⁹ ē: si sum⁹ ini-
q̄tat̄: si flāma scelerū: nō illuc pōt p̄fugere.
Bellit̄ em̄ inde: z cū inde pellit̄ a seip̄o pel-
lit̄. Et ecce hostē suū inuenit: q̄ fugerat: seip̄-
sum quo fugiturus ē: Quocūq; fugerit se
talē trahit post se: z quocūq; talē traxerit:
se cruciat: sed a seip̄o sunt tribulationes q̄
inueniunt hominem nimis. Acerbiores
eniz nō sunt. Tanto nō sunt acerbiores:
quāto nō sunt interiores. Tūdet̄ carissimi
cū ligna deasciuntur a fabis: z probātur: